

heder. Det turde være unødvendigt at tilføje, at Kildehenvisninger, Noter og Citater er i den skønneste Orden.

»Viborg Købstads Historie« bygger næsten udelukkende paa Stof fra Arkiverne. Men selv om man savner en Oversigt over Viborgs Arkæologi og Bygningshistorie, er dette for saa vidt ikke Bogens Fejl, da der kun foreligger lidt om dette. Hvis der havde været en Mand, som interesserede sig for det, vilde det have forøget Arbejdets Værdi, om det ogsaa indeholdt et Afsnit, hvor man kunde finde Oplysninger om Domkirkens Bygningshistorie, de mange nedrevne Kirker, Jordfund m. m. Murermester Gullev har i dette Tidsskrift gjort den første Begyndelse til at beskrive denne Side af Historiens Viborg (1, II, 97 ff.), men han fik desværre ingen Efterfølgere, og endnu venter man paa en Forsker.

Til den egentlige Bog er der føjet et større Hefte i Folio med en Redegørelse for Viborgs Byplan og Gengivelser af de ældste Prospekter. Det er udarbejdet af Stadsingeniør Vilh. Ehlert og Arkitekt H. H. Engquist og er en Usædvanlighed i vor byhistoriske Litteratur — en Fornyelse, der kun kan hilses med Glæde. Den bekvemme Samling af Byplaner og Prospekter giver Læseren Mulighed for at følge Byens Udvikling paa første Haand. Maaske kunde Teksten være bragt mere i Overensstemmelse med Hovedværket. Arkitekt Engquist anfører som Bevis for Viborgs Ælde som permanent Bosættelse Gisle Sursøns Saga, hvori det meddeles, at nogle Islændere overvintrede i Byen 962—63. Finnur Jonsson oplyser imidlertid, at Sagaen er forfattet ca. 1200, og en Historiker vilde vel kun med allerstørste Betænkelse vove at bygge paa saa skrøbelig en Kilde. Arkivar Hvidtfeldt tager heller ikke — og sikkert med Rette — Hensyn til denne Bemærkning i sit Afsnit om Viborgs ældste Historie, men bygger paa Adam af Bremen, Mønt-historien og andre samtidige Kilder.

H. S.

»Med Lov skal Land bygges«.

700-Aaret for Udstedelsen af Jyske Lov gav Anledning til forskellige Festligheder og andre Begivenheder, der markerede det sjældne Jubilæum. Begge Landets Universiteter

afholdt Mindeforelæsninger med Loven som Emne, og mellem meget andet bør det her fremhæves, at ogsaa Jysk Selskab for Historie, Sprog og Litteratur ved en særlig Publikation har fejret Mindeaaret. Danmarks Jurister, hvem det i særlig Grad maatte være magtpaaliggende at mindes Loven, har ligeledes udsendt et større Festskrift under ovenstaaende Titel. Under Redaktion af Landsretssagfører Erik Reitzel-Nielsen har Juristforbundet udgivet en Samling Afhandlinger om Jyske Lov, dens Historie og de Problemer, der knytter sig til dens enkelte Afsnit; Afhandlingernes Række sluttet med en Oversættelse af Flensborghaandskriftets Text ved Prof. Skautrup.

Uanset de lærde Titler har Afhandlingerne Bud til andre end Retshistorikerne. Jyske Lov er ikke blot en Milepæl i Udviklingen af vort Lands Retsvæsen, men har som alle andre Love en almen kulturhistorisk og sproglig Side, og som en af de faa bevarede Kilder fra vor Middelalders Storhedstid vil den altid indtage en central Plads i Udforskningen af denne Periode.

Retshistorikeren Prof. Poul Johs. Jørgensen skriver om Anvendelsen af Jyske Lov fra 1241, indtil Danske Lov traadte i Kraft, og som et Modstykke hertil følger en Artikel af Dr. jur. Carl Popp-Madsen om Jyske Lovs Anvendelse i vore Dage. Begge Afhandlinger er retshistorisk orienterede, og det samme gælder N. K. Andersens Undersøgelse af den kanoniske Rets Indflydelse paa Jyske Lov. Forf. naar bl. a. til det Resultat, at Jyske Lov i Princippet tager Afstand fra alle yderliggaaende Forsøg fra Kirken paa at underordne det verdslige, og at den kanoniske Rets Indflydelse maa betegnes som ret moderat. Docent Stig Juul skriver om Jyske Lov i vor Retslitteratur før Danske Lovs Udstedelse. Om de forskellige Texter, deres ydre Udstyr, Skrivere m. m. giver Mogens Lebech Underretning, og Prof. Skautrup fortæller om Sproget.

Af særlig Værdi for Lokalhistorikere er Landsarkivar Aakjærs Udredning af Begreberne Plov og Havne. Forf. betegner det beskedent som en Realkommentar til disse to Ord, men Afhandlingen gaar langt videre. Landarkivaren har efterhaanden offentliggjort en lang Række Studier om Jyllands Landbohøstorie, særlig samlet om Midtjylland og

Fjends Herred. I dem alle er der ydet et Arbejde, der er forbilledligt for vore Lokalhistorikere, ikke alene fordi de viser Metoden, men ogsaa fordi de udpeger de Kilder, der skal tages i Brug, naar det gælder om at forstaa den middelalderlige Landsby. I denne Afhandling viser Svend Aakjær, at en Plov var et halvt Bol eller ca. 48,1 Td. Land. Selve Gangen i Undersøgelsen skal ikke refereres her, men det maa fremhæves, at den hører til det, som Lokalhistorikeren, Topografen, eller med hvilket Navn han nu vil kaldes, maa bygge paa og tage Hensyn til, naar han vil skildre sit Sogns Historie.

C. A. Christensens Bidrag, hvori han fortæller om Ledingssatserne og Havnebøndens Stilling, slutter sig i Kildemateriale og Grundsyn til Landsarkivarens Afhandling. Drøftelsen af Havnebøndens Funktion blev som bekendt indledet af Prof. Arup med en Artikel om Leding og Ledingsskat i Historisk Tidsskrift. Arup rørte her ved et vigtigt Problem i vor yngre Middelalders Historie: de talrige smaa Adelsmænd, som vi lærer at kende i 1400'erne, men som i Løbet af Renaissancen synker ned i Fæsternes eller de jordegne Bønders Rækker. C. A. Christensen ændrer noget Arups Anskuelse, efter hvilken Havnebonden er Forgængerens for den senere Tids Væbner, og vil snarere sammenligne ham med de bornholmske Fribønder, hvortil han mener at finde et Sidestykke i de »frie« i Jylland, der omtales i et Kongebrev fra 1406.

Som en sidste Afhandling før Gengivelsen af Jyske Lov følger sluttelig Prof. Poul Johs. Jørgensens Artikel om Vidnebeviset i Loven.

Uanset Værkets juridiske Karakter er det et Arbejde, der ogsaa har Bud til Historikeren, ikke blot fordi der herfra kan hentes mange Oplysninger, men ogsaa fordi det rummer Impulser til at udvide Arbejdsfeltet.

H. S.

Dansk Tidsskrift-Index 1940

indeholder som sine Forgængere adskilligt bibliografisk Stof af historisk Interesse. Netop fordi Historisk Tidsskrifts Fortegnelse over Litteraturen kun er naaet til 1936, er Dansk Tidsskrift-Index uundværlig for enhver, som vil